

ЧЕРКЕС

И Ы Ж Ъ

№(6)-м и Черкесскэ обкомым, гуащэрыпсыуэхэм и депутатхэм я Обкометым, горномытхэм и оргэцэ (2332) Губн. сентябрым и 12-м 1944 Гб. И уар. № 20

СТАВРОПОЛЬСКЭ КРАЙМ И КОЛХОЗХЭТХЭМ, МТС-хэм, СОВХОЗХЭМ
Я ЛЭЖЬАНУЭХЭМ ПСОМИ ЯХУЭГЭЗЭУЭ

Бурлацкэ районым и колхозхэтхэм я обращение

Ныжьэгьэу лъапэхэ!

Октябрьскэ Социалистическэ революция Иным и 27-рей илъэср ктэгьунэгьур. Мы махуэшхуэм ди народыр пыткюкыр Краснэ Армия алытхуэжыр ехьулэныгъэ хэлъу щэгьуатэ сыхьэтэм. Советскэ шыгуым къэажэ шлагьуэ щымылау бий бэджэр иргэгьэбэжыжыжэ. Ди дэхэм я удым гуащэцкэрэ зэхьэкутэщэ кызынжэ гитлеровскэ планхэр. Ди къэралым Англияр, Америкэр къагуэтыжу я историческэ къалынышхуэр, ягъэщэщэр Европэм и народхэр фашистскэ бжым къы циньжкэрэ. Жыжьэжкым гитлеровскэ хуэныцкэуэ бандхэр къэажэ щымылау цыгъэтырауэныгъэ сыхьэтэр! Фашист уклануэхэм ди народым къыраха лэжгэр, къышалшыныжыну гьэуныгъуш!

Ауэ дэ т варщ Сталин дыргэджэр джкъызыщэмкэуэтыну фашистскэ жьэжкэуэныкэр къыздикиа и гьуэм къавэ щымылау идукьыкхуныкэ. Ама! Ижакым къару псорик! Емахьэлауэ текуэныгъэ сыхьэгьур, псыщылу къэгьэсыныгъэм.

Мы аращ, ныжьэгьэу лъапэхэ дэ фэ заныщыфхуэдгъэлауэр — Краснэ Армиян псыщылагьэр хэлъу иргэгьэкуиэ наступленнэр дэфтэ гьэным щхьэкэ фэ фьэжкэ цсорик къэмыгъэныу, къэмыгъэлауэ фылажыкларэ, фыдэуэтыкыну фашист уа цалэр гьэкуэла хуэным.

Сыт абы щхьэкэ амал зымылу щытыр? Фагыр хэлъу лэжыгъэуэ илъэср ухын. Дэ лэжыгъэ бэв къэгъэгъуэуэ. Щхьэмж зыпэт лэжыгъэуэ алуэхэм гектар къэсыхуныкэ ди районэм къытырауэцэ центер 13.

Ауэ къэралымрэ фронтымрэ ди лэжыгъэхэр щыцэщы зырымыкыларэ шызэхэщыкыныур, государствэм еттын хуей гъавэр и чэзум дэж еттэмэщ.

Гитлеровцхэм зэхьэкутэ хозыствэр зэфэгъэуфэжыныгъэм, ди ятэки нэхтэр нэхтэ лэжыгъэ бэв къэлэныгъэм дэ къалэн къытуэщыларэ — фагыр хэлъу бжымхэ зэн-сэныр едгъэкуэныкыну.

А лэжыгъэ псорик! ехьулэныгъэ хэлъу егъэкуэныкыным икыи Октябрьн махуэшхуэм зырыуэфэщанум хуэдэ дыпыкэуэныкым щхьэкэ, ди къыхудоджэр Ставрополым и колхозхэт псорик! МТС, совхозхэм я лэжыкыуэ псорик! Октябрьн ипэ ихуэу зымыубгьэу социалистическэ зэхьэзэхуэныгъэм хьхьэнхуэ.

Дэ мы къэгьэуэныгъэм обязательствэхэр дощтэр:

1. Къанэ шымылау дгъэзэщэну государствэм гъавэ еттынэгъэр, щыхуэу къэгъэтэ жылапхэм едгъэгъэжыкыну икыи МТС-м натуроплатэр еттынэ Октябрьн и 5 м ирхьэлэу. Илъэсым дьтыи хуей гъавэм и планым и процент 57 сентябрым дэ дгъэзэщэныцэ октябрьн и 1-м ирхьэлэу, жэм миным щыгъу дэ районым и къуэцкэ гъавэ ирашэлар.

Дэтхэу колхозхэтми обязательствэхэр ештор езым и жыммыкэ государствэнн амбархэм ирхьэлэу пуг 500 икыа къэмыкыуэ гъавэ километры 10—25 ижыжыгъуэ.

2. Гуэныр ухын октябрьн и 5-м ирхьэлэу. Дэ ар къэтлэщыщэ жэщкыи, махуэки увылэгъуэ нмылау зэрылуэ маши-

нэхэр, комбайнхэр, нэгъуэщэ зэрылуэ. Иэмэ-псымэхэрикл дгъэлажыжэжкэрэ.

3. Оккупациям ипакэ дия бжымхэсэ лэжыгъэм хуэды пхьыныгъэр дыхуэну — фагыр хэлъу махуэ 26.

4. Зыбыр вэныкыиэ планыр агротехникэм и гьэува зэманым ирхьэлэу дыхуэну.

Дэ обязательствэу дощтэхэр бжымхэсэ лэжыгъэуэхэм я къуэцкэ дэтхэнэ къару 15 икыи трактормикл къыридлажыну гектары 100 икыа къэмыкыуэ, зы екыу къару къэсыхуныкэ — гектары 9.

5. Нохырым и 1-м ирхьэлэу дгъэзэщэну Иэщ хьуныгъэм-кэ государствэннэ планыр: 1-шыщхуэхэмкэ — процент 120, 115, мэлхэмкэ — процент 120, 115, мэлхэмкэ — процент 105.

Иэщэр шымахуэм щыцэныгъэмкэ амал зымылау щыт псорик! дгъэзэщэныцэ, къавэ шымылау Иэщэр мэкумылэ-кэ дгъэныщыцэ, октябрьн и 1-м ирхьэлэу Иэщхэм ящытыр етхэлэныцэ гъэм яшхуэу мэкуым и процент 50.

Иэщхэм я процент 60-р шымахуэм зыщытэныу бэжхэр дгъэжыжырагъэхэщ, адрей къэжыжэр октябрьн и 15-м ирхьэлэу дыхуэныцэ.

Иэщхэм я продуктхэр — сыр, шэр, цыр къэралым еттынэгъэр дгъэзэщэныцэ — ноябрьн и 1-м ирхьэлэу.

Дэ мы гъэм къэтхьэлэжэ лэжыгъэбэвным хунт дэшыр къэралым еттын хуей псорик! ехьулэныгъэ хэлъу дгъэзэщэныцэ икыи колхозхэтхэм и фыуэ яхуэдгъуэныу. Ди районым и колхозхэтхэм авансу ирагъэхэщэ трудодень къэлэхуныкэ зы килограмм хуэзу. Къэралым яттын хуей псорик! еттым, дэ аргуэрэ къытхонжыр зы трудодень къэсыхуныкэ килограмм щырыцэ колхозхэтхэм еттынхуэ. Хадэхэ-кхэмрэ Иэщым къыпкыи продуктхэмрэ абы хэтжымэ дэ колхозхэтхэм я псэуклэр иргэфлэкьынууш, жэжгочнэ псэуклэм хуишэжынууш.

«Мэ обязательствэ псорик! дэ крайм и лэжыгъэм щыдэгъуэныр икыи ехьулэныгъэ хэлъу дгъэзэщэныцэ догъэжыжэр. Дэ я обязательствэхэр дгъэзэщэныцэ псорик! къавэ шымылау Гуэхум дьхьэлэжыжэжкэрэ. Псорик! иным дэж къыщыщэдгъэуэ»

Октябрьн ипэ ихуэу социалистическэ зэхьэзэхуэныгъэ къызэгъэпэцэныгъэмкэ

ВКП(б)-м и Ставропольскэ Краевой Комитетым сентябрым и 5-м 1944 гъэм ищла постановление

1. Ставропольскэ крайм и колхозхэтхэм, МТС, совхозхэм я лэжыкыуэхэм яхуэгъэзэуэ Октябрьн ипэ ихуэу социалистическэ зэхьэзэхуэныгъэ къызэгъэпэцэныгъэмкэ Бурлацкэ районым и колхозхэтхэм я обращение къэщтэн.

2. ВКП(б) и ОК, ГК, РК я ищэ илъхьэн Бурлацкэ районым и колхозхэтхэм я обращеннэ зэнохэм, бригадэхэм, колхозхэм, МТС-м, совхозхэм щытэпэлэжыжыкыуэ, лэжыгъэуэ илъэср ехьулэныгъэ хэлъу ухныгъэмрэ къэралым селскэ хозыствэннэ продуктхэр еттынэгъэр шалгъэ къэщтэнэ гъэзэщэ хуэныгъэмрэкэ обязательствэхэр къыщтэхэ-кларэ.

3. Крайм и къуэцкэ гъэуэныцэ шыхьэ зигэ Книга колхоз, совхоз, МТС, абхуэдэ къабзу колхозхэт, МТС, совхозхэм я рабочахуэ, спецдиствэу, лэжыгъэ бэв къэлэныгъэмкэ, Иэщ хуэныгъэм зыкъэгъэжыжыкыуэ икыи государствэм дэжкэ обязательствэхэр гъэзэщэныгъэмкэ пашэныгъэр къэзэщэщэхэр итхоным щхьэкэ.

ВКП(б)-м и райкомхэм, Райсоветхэм я исполкомхэм, къалэн яхуэныцэ район къэсыхуныкэ шыхьэ зигэ Пхьэмбгьурэ щыхьэ зигэ районэ Книгэхэмрэ къызарагъэзэщыну.

ВКП(б)-м и Ставропольскэ Краевой и секретарь

Щындум дэж пасыхуныкэ фронтым дьалэжыжыжыгъэм, къэралым колэжыжэр.

Дэ щыцхэ худигъуэныкым мы зэман гуащэм дэжкэ зымыду зыщыгъэхуэжэм.

Дэ ди фьэц хуэуц, дэтхэнэ зы лэжыгъэрикл фыуэ шалэжыр, лэжыгъэр фыуэ къыщыжырагъэжэщэм дэжу, махуэ къэсыхуныкэ партийнэ-массовэ лэжыгъэрэ зэкълэ-кыуэ иргэгьэкуэныкларэ. Колхоз псомикл дэ щыдгъэуэуэ зэнысвойхэу, щхьэхуэу лэжыгъэныгъэр. Дэ фэ фыкыхуэ, дэжэ — шыхуэ къэсыхуныкэ Иэнагъэ щхьэхуэу ипэу икыи абы къылэжыжым тэхуэу лэжал-шэр хуэгъэуэныгъэм зэ-гъэуэбуэну! Шыхуэ къэсыхуныкэ Иэнагъэ щхьэхуэу ипэу зы-жыжэжыгъэр нэхтэ шохуоб-жыжэр. Зедгъэуэбуэныцэ боевой соревнование дьтэм колхозыр колхозым, бригадэр бригадэм, звенор звеном. Дэтхэнэ колхозхэтхэр, МТС-м, совхозым и рабочэрк! шыбэрэ октябрым ипэ ихуэу зымыубгьэу социалистическэ зэхьэзэхуэныгъэм пашэныгъэр къыщытэ-зыныгъэм.

Ныжьэгъэу лъапэхэ! Ди крайм и пашьхэм къэлэнышхуэу къытэ — ехьулэныгъэ хэлъу лэжыгъэуэ илъэср яхуэныу, фронтым, къэралым нэхтэ ирыскы нэхыбэ промышленностым — сырэ нэхтэ ираты-ну.

Абыкэц партиямрэ правительствэмрэ уасэ зырыуэщынуу ди трудым, илъэсым едгъэ-кыуэка лэжыгъэм.

Псор! Гуэхум, ныжьэгъэу-хэ!

Къэдыгъэлауэ, псэ емыб-лэжу дьалэжыжыкларэ, Ставрополым къэгъэзэуэцэ край пашэ, гъэгъэ шытхуэр, гъавэ бэнымрэ файдэхуэу къызыпкэ Иэщ хуэныгъэмрэ я крайр!

Октябрьн ипэ ихуэу зымыуб-гьэу социалистическэ зэхьэзэхуэныгъэм фыхьэхэ! Къару псорик! фронтым, Родиным дьалэжыжыжыгъэм, бийр къавэ шымылау зэтеука хуэным щхьэкэ!

Иугъэлэ дэ вождэ, учитель, дэ адэ — товарищ Сталин иным!

Письмэр къыщтэщ Бурлацкэ районым и колхозхэтхэм, МТС, совхозхэм я рабочахэм я собрание-хэм дэж.

Бурлацкэ районым и колхозхэтхэм я Джэныгъэр

И колхозхэтхэм Ставропольскэ крайм и колхозхэтхэр, МТС, совхозхэм я лэжыкыуэхэр къызараджэжэр. Ар и гу хэлъц дэтхэнэ колхозхэтми — къыддалэхуэа Краснэ Армиян ирыскы нэхыбэ, промышленностым сырэер куэдэ иртыну, къаруэу илэм емыбжынуу немец зырыцхьуэхэм яте куэа хуэным щхьэкэ. Ар къэгъэлажыгъэр Бурлацкэ районым и колхозхэтхэм я обращеннэ.

Бурлацкэ районым ехьулэныгъэфхэр къытэщэщэ немцэ-фашистскэ зырыцхьуэ-кыуэхэм зэраныгъэу зырагъэхэр гьэкуэдыныгъэмкэ, колхоз Иэщ хуэныгъэр зэфэгъэуэжыкыуэныгъэмкэ икыи лэжыгъэ бэв къэгъэжыжыжыгъэмкэ. Мы районым я колхозхэтхэм мы гъэм гъавэ бэв къыраха-лэжыжэр. Къэралым иратын хуей иратын и колхозхэтхэм къалэжыжым хуэдиз хуагуэшап.

Мы аращ Бурлацкэ районым и колхозхэтхэр Ставропольскэ крайм и колхозхэтхэм шлайджэр социалистическэ зэхьэзэхуэныгъэм зырагъэуэбгьуэу, дэтхэнэ лэжыгъэрикл и чэзум дэж зэфэгъэжыжыуэ, абы файдэуэ къырыкыуэр яшлар. Бурлацкэ районым и колхозхэтхэм я джэныгъэр — джэныгъэщ социалистическэ зэхьэзэхуэныгъэм нэхтэр хуабыжу зыкъы-лэныгъэмкэ. Зы колхозхэт-ник, трактористик, вакуиуи, бригадирик, МТС, совхозхэм я лэжыкыуэи къыремынэ Октябрьн махуэшхуэм ипэ ихуэу зымыубгьэу социалистическэ зэхьэзэхуэныгъэм хэмхуэу. Дэтхэнэ зным уасщыжэу зылау къырдытэуэ крайм и къуэцкэ гъэуэуэ шыхьэ зигэ Книгам ихуэныгъэр, социалистическэ зэхьэзэхуэныгъэм дэж пашэныгъэр къыщытэ-зыныгъэр.

Щымыж зыпэт лэжыгъэуэ ипэ ухынэр, государствэм еттын хуей гъавэр и планым фыныщылу еттынэгъэр, абы зы-сэным фагыр хуэу ипэ псыщыцэ егъэкуэ-ныгъэр, илъэс лэжыгъэуэ шымыжыжыкларэ и чэзум ухы-нэр аращ икыи уэфлэмыкы-ныу, икыи хьэхуэу зигэ Гуэ-хуэу шытхэр. А псорик! пашэлажэ хэлъу гъэзэщэ-ныгъэр Бурлацкэ районым

Черчилльэр Рузвельтрэ я зэлуцэныгъэ къапыщытыр

ЛОНДОН, сентябрым и 11-м. (ТАСС). Ассоциэйтэд Пресс агентствэм Квебек къызэрыри-тыкыныкэ, Рузвельт и секретэр Эрл журналистхэм ажырылащ Рузвельтрэ Черчилльэр я совещанир нэхыбэу зытеуууэу щытгьунур зыуэ вопросхэуэ. Рузвельт, Пирл-Харбор, Алеутскэ островхэр инспектироватэ ищылу къуэ-ныгъэр икыи ар адмирал Ни-миа, генерал Макартур сымэ ялушынэгъэр, Эрл зэрыжы-жыкэ, «мы иджырей конферен-циям и нэхыщхьэщ.»

ЛОНДОН, сентябрым и 11-м. (ТАСС). Рейтерым и агентствэм Черчилльэр Рузвельтрэ я совещанир нэхыбэу зытеуууэу щытгьунур зыуэ вопросхэуэ. Рузвельт, Пирл-Харбор, Алеутскэ островхэр инспектироватэ ищылу къуэ-ныгъэр икыи ар адмирал Ни-миа, генерал Макартур сымэ ялушынэгъэр, Эрл зэрыжы-жыкэ, «мы иджырей конферен-циям и нэхыщхьэщ.»

ЛОНДОН, сентябрым и 11-м. (ТАСС). Рейтерым и агентствэм Черчилльэр Рузвельтрэ я совещанир нэхыбэу зытеуууэу щытгьунур зыуэ вопросхэуэ. Рузвельт, Пирл-Харбор, Алеутскэ островхэр инспектироватэ ищылу къуэ-ныгъэр икыи ар адмирал Ни-миа, генерал Макартур сымэ ялушынэгъэр, Эрл зэрыжы-жыкэ, «мы иджырей конферен-циям и нэхыщхьэщ.»

ЛОНДОН, сентябрым и 11-м. (ТАСС). Рейтерым и агентствэм Черчилльэр Рузвельтрэ я совещанир нэхыбэу зытеуууэу щытгьунур зыуэ вопросхэуэ. Рузвельт, Пирл-Харбор, Алеутскэ островхэр инспектироватэ ищылу къуэ-ныгъэр икыи ар адмирал Ни-миа, генерал Макартур сымэ ялушынэгъэр, Эрл зэрыжы-жыкэ, «мы иджырей конферен-циям и нэхыщхьэщ.»

ЛОНДОН, сентябрым и 11-м. (ТАСС). Рейтерым и агентствэм Черчилльэр Рузвельтрэ я совещанир нэхыбэу зытеуууэу щытгьунур зыуэ вопросхэуэ. Рузвельт, Пирл-Харбор, Алеутскэ островхэр инспектироватэ ищылу къуэ-ныгъэр икыи ар адмирал Ни-миа, генерал Макартур сымэ ялушынэгъэр, Эрл зэрыжы-жыкэ, «мы иджырей конферен-циям и нэхыщхьэщ.»

